

Työterveyslaitos

**Pysyvän työpaikan
saamiseksi tarvitaan tukea
– tutkimuksen tiivistelmä
selkokielellä**

Pirjo Juvonen-Posti
Kirsi Unkila
Mirikka Vuorento
Joonas Poutanen

Työterveyslaitos

PL 40
00251 Helsinki

www.ttl.fi

Kirjoittajat: Pirjo Juvonen-Posti, Kirsi Unkila, Mirikka Vuorento, Joonas Poutanen
Valokuvat: Getty Images

© 2024 Työterveyslaitos ja kirjoittajat

Hanke on toteutettu sosiaali- ja terveysministeriön tuella.

Tämän teoksen osittainenkin kopiointi on tekijänoikeuslain (404/61, siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen) mukaisesti kielletty ilman asianmukaista lupaa.

ISBN 978-952-391-162-8 (PDF)

SISÄLLYS

Tutkimuksen esittely.....	4
Miten tutkimus tehtiin?.....	5
Tulokset.....	7
Millaista työtä tutkitut työntekijät tekivät?.....	7
Vuorovaikutus työkavereiden ja asiakkaiden kanssa	10
Työn sujuvuus.....	10
Tuki ja apu työssä.....	10
Yhteenveto tutkimuksesta	12
Kiitokset.....	14
Lisätietoa yleiskielellä.....	14

Tutkimuksen esittely

Tämä tiivistelmä kertoo tutkimuksesta, jossa selvitettiin tuetun työllistymisen menetelmää työn ja työpaikan näkökulmista.

Tutkimuksessa selvitettiin tarkasti millaisiin töihin ja työpaikkoihin työntekijät olivat työllistyneet.

Tutkijoita kiinnosti, miten työssä voisi pysyä pitkään?

Tällaista tutkimusta ei ole tehty paljon.

Tutkijat kokosivat tietoa työllistyneiltä ja heidän työnantajiltaan.

Kolme Työterveyslaitoksen tutkijaa

havainnoi kuudella työpaikalla yhdeksän eri työntekijän työtä.

Kaikki työntekijät olivat mukana Työkykyohjelmassa.

Ohjelma auttoi henkilöitä,

joilla työkyky oli alentunut

tai joiden oli ollut muusta syystä vaikea löytää työtä.

Miten tutkimus tehtiin?

Havainnointi tehtiin tammikuun 2022

ja heinäkuun 2022 välisenä aikana.

Työntekijät ja työpaikat antoivat tutkijoille

luvan seurata työntekijöiden työtä.

Tutkijat havainnoivat työntekijöiden

työn tekemistä kuudella työpaikalla.

Tutkimuksessa havainnoimalla saatiin tarkkaa

tietoa toiminnasta ja ympäristöstä.

He seurasivat monia asioita:

työtä, työn tapahtumia, keskusteluja, työllistyneitä työntekijöitä

sekä heidän työkavereitaan ja asiakkaitaan.

Tutkijat kirjoittivat havainnot muistiin.

Osa työntekijöistä jännitti tutkijoita.

Tutkijat tekivät myös haastatteluja.

Haastateltavia oli yhteensä 24:

9 työllistynyttä työntekijää,

8 työnantajan edustajaa

ja 7 valmentajaa.

Tutkijat tallensivat haastattelut.

Lisäksi tutkijat ottivat valokuvia työnteosta.

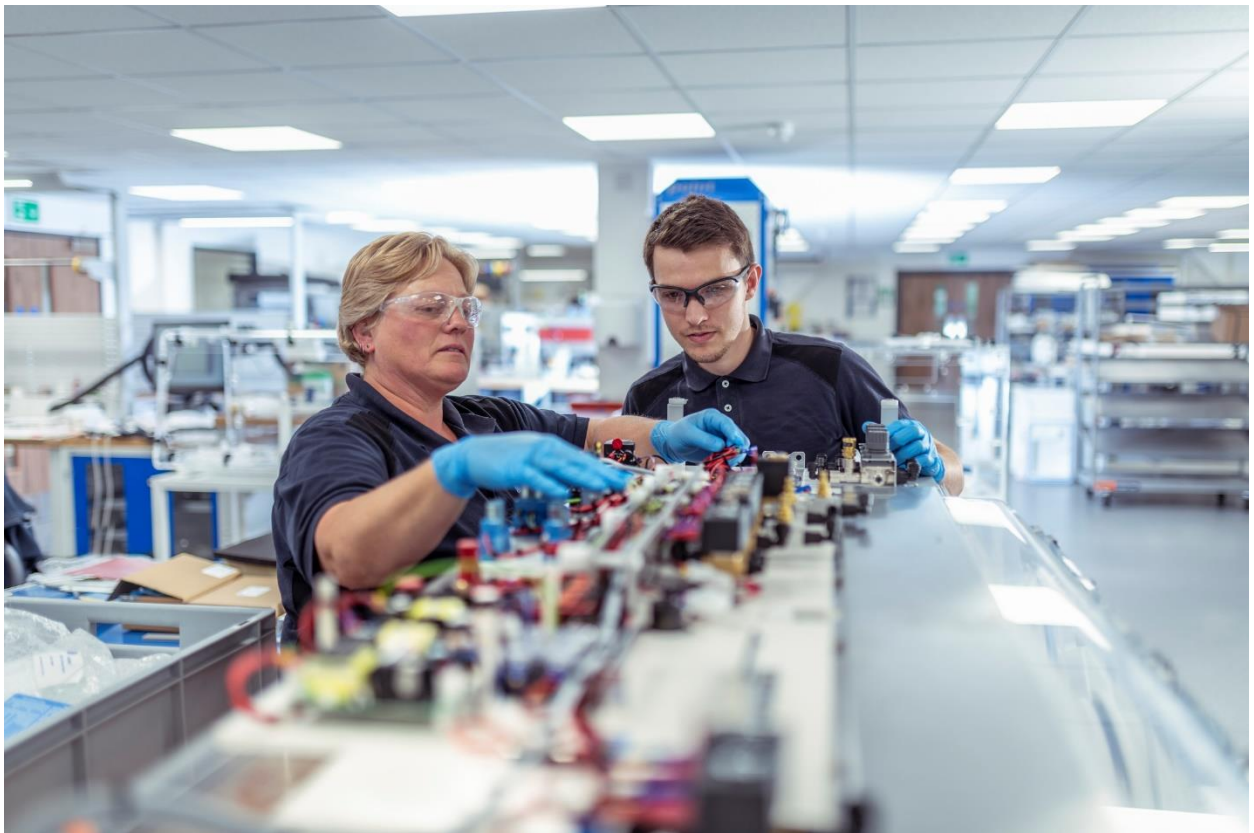
Aineistoa tuli paljon:

709 sivua muistiinpanoja havainnoista,

304 sivua haastatteluja puhtaaksi kirjoitettuna tekstinä,

1238 valokuvaa.

Tutkijat kävivät läpi koko aineiston.

Kuva 1. Työntekijöille oli tärkeää, että he voivat kysyä neuvoa esihenkilöltä tai työkaverilta.

Tulokset

Millaista työtä tutkitut työntekijät tekivät?

Kaikilla tutkimukseen osallistuneilla työntekijöillä oli määräaikainen työsuhde (katso taulukko 1).

Lyhin työsuhde oli 3 kuukautta, pisin 2 vuotta.

Kolmella työntekijällä työ saattoi jatkua määräaikaisen työsuhteen jälkeen.

Kaksi työntekijää teki kokoaikatyötä.

Muilla työtä oli 12–38 tuntia viikossa.

Kaikki työ oli päivätyötä, mutta yksi henkilö teki kaksivuorotyötä.

Työllistyneet saivat palkkaa toimialan työehtosopimuksen mukaan.

Heistä monen oli vaikea tietää etukäteen, miten palkka vaikuttaa etuuksiin, erityisesti asumistukeen.

Jotkut joutuivat maksamaan etuuksia takaisin Kelalle.

Taulukko 1. Työnantaja, työntekijän ammattinimike, työtehtävät ja työaika.

Työnantaja	Ammattinimike	Tärkeimmät työtehtävät	Työaika
Sosiaalihuolto Julkinen työnantaja	Siivooja	WC-tilojen siivous	Osa-aikainen 11,5 tuntia / viikko
Sosiaalihuolto Julkinen työnantaja	Rakentamisen ja kiinteistöhuollon avustava työntekijä	Kiinteistöhuollon tehtävät Lumityöt Puutarhatyöt	Osa-aikainen 15 tuntia / viikko
Ruoka ja siivouspalvelu Julkinen työnantaja	Keittiöapulainen	Tiskaaminen Ruuan valmistus Ruuan esillepano	Osa-aikainen 20 tuntia / viikko
Sosiaali- ja hoivapalvelu Yksityinen työnantaja	Hoiva-avustaja	Astiahuolto Keittiön puhtaana pito Ruokien esillepano Pyykin ja liinavaatteiden huolto	Osa-aikainen 30 tuntia / viikko
Sosiaali- ja hoivapalvelu Julkinen työnantaja	Hoiva-avustaja	Pyykin ja liinavaatteiden huolto Ruokien esillepano Ruokailussa avustaminen	Kokoaikainen Kaksivuorotyö 38,15 tuntia /viikko
Elintarvikkeiden valmistus Yksityinen työnantaja	Elintarviketyöntekijä	Elintarvikkeiden pakkaaminen Tuotteiden kuljetus	Kokoaikainen 37,5 tuntia / viikko

Työnantajat voivat hakea
taloudellista tukea työllistämiseen.
Kaikki työnantajat
olivat hyödyntäneet palkkatukea
työllistämisvaiheessa.
Työnantajat olivat käyttäneet myös
työkokeilua ja työolosuhteiden järjestelytukea.

Palkkatuki tarkoittaa, että
työnantaja saa palkkakustannuksiin rahaa
TE-toimistosta.
Rahaa saa, kun palkkaa henkilön,
jonka on muuten vaikea saada työtä.

Työkokeilu tarkoittaa,
että henkilö voi kokeilla työpaikalla
hänelle sopivaa työtä.

Työolosuhteiden järjestelytuki tarkoittaa rahaa,
jolla työnantaja voi hankkia erityisiä työvälineitä
tai järjestää työkaverin apua työntekijän avuksi.

Joskus työntekijän työtehtäviä muokattiin niin,
että työ sopi hänen osaamiseensa,
ja työstä tuli hänelle toimivampi.

Esihenkilö ja työntekijä sopivat uusista työtehtävistä
esimerkiksi silloin,
kun työntekijä oli valmis oppimaan uutta.
Joskus työnantaja oli päättänyt työtehtävät etukäteen.
Silloin tehtäviä ei voitu muuttaa.

Vuorovaikutus työkavereiden ja asiakkaiden kanssa

Kaikki tutkimukseen osallistuneet työntekijät tekivät läsnätyötä, eli työtä työpaikalla. Heistä monelle oli tärkeää kuulua työyhteisöön ja tavata työkavereita.

Työntekijöillä oli vain vähän vuorovaikutusta muiden työntekijöiden kanssa. Usein työntekijät eivät jutelleet työkavereidensa kanssa, vaan vain tekivät työtään. Näytti siltä, että työntekijät eivät olleet osa työporukkaa.

Työn sujuvuus

Työn suunnittelu auttoi erittäin paljon sitä, että työ sujui. Jos työntekijä teki työtä itsenäisesti, oli tärkeää, että hän oli oppinut työtehtävät hyvin työpaikalla. Työn tekemistä auttoi se, että työtehtävät ja aikataulu pysyivät samoina. Myös se auttoi, että työssä oli vähän häiriöitä ja keskeytyksiä.

Tuki ja apu työssä

Jotkut työntekijät saivat apua esihenkilöltään käytännön asioissa.

Esimerkiksi yksi esihenkilö auttoi työntekijää monen kuukauden ajan. Toinen esihenkilö auttoi työntekijää veroasioissa.

Työntekijöille oli myös tärkeää, että he voivat kysyä neuvoa esihenkilöltä tai työkaverilta.

Aina esihenkilöt eivät voineet tukea työntekijöitä, koska heillä ei ollut aikaa. Myös esihenkilöt tarvitsivat uusia taitoja, että he osasivat tukea työntekijöitä. Myös valmentajan apua kaivattiin työpaikoille lisää.

Kuva 2. Tutkijat havainnoivat työtä eri paikoissa, myös ulkona.

Yhteenveto tutkimuksesta

Tutkimuksen tavoite oli tutkia

työn ja työpaikan näkökulmasta,

miten työssä pysyy pitkään.

Tutkimme Työkykyohjelmassa kokeiltua

tuetun työllistymisen menetelmää.

Tietoa kerättiin siitä,

millaisiin töihin ja työpaikkoihin

työntekijät olivat työllistyneet.

Tutkimuksessa saatiin tietoa

heidän töistään

ja työpaikoistaan.

Tutkituilla työntekijöillä oli useimmiten

osa-aikainen ja määräaikainen työsuhde.

Työtehtävät eivät yleensä vaatineet

jotain erityistä osaamista.

Työ opittiin työtä tekemällä.

Tutkimuksessa havaittiin,

että auttaminen työpaikan saamisessa

oli tärkeää. Mutta se ei riitä.

Tuetun työllistymisen palvelussa tarvitaan

lisää yhteistyötä työnantajan kanssa.

Yhteistyötä tarvitaan työtehtävissä

ja työn järjestämisessä.

Lisäksi tarvitaan tapoja auttaa siinä,

että työllistyneistä henkilöistä tulee osa työyhteisöä.

Suosittelimme, että tuetun työllistämisen periaatteita

ja työvalmentajan työmenetelmiä kehitetään.

Näin voidaan tukea sitä,

että työllistynyt henkilö pysyy pitkään työssä.

On tärkeää, että työpaikkaa autetaan

työllistämisvaiheen jälkeen.

Näin työnantajat pystyvät paremmin

työllistämään pidempään.

Kuva 3. Työn suunnittelu auttoi erittäin paljon sitä, että työ sujui

Kiitokset

Kiitämme lämpimästi tutkimukseen osallistuneita työntekijöitä sekä heidän esihenkilöitään ja työkavereitaan eri työpaikoilla.

Kiitos myös Työkykyohjelman hankkeille ja erityisesti työhönvalmentajille yhteistyöstä!

Kiitämme lämpimästi myös artikkelimme selkokielelle muokkaamisessa auttaneita Kehitysvammaliitosta.

Tutkimuksen rahoitti sosiaali- ja terveysministeriö.

Lisätietoa yleiskielellä

Juvonen-Posti Pirjo, Unkila Kirsi, Vuorento Mirkka ja Poutanen Joonas (2023).

Kestävän työllistyvyyden mahdollisuuksia työn ja työpaikan näkökulmasta.

Raportissa Saikku P, Joensuu M, Männistö-Inkinen V ja Poutanen J (toim.)

”Täällä ei sanota, että ei kuulu meille” Työkykyohjelman arviointi- ja seurantatutkimuksen loppuraportti.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Työterveyslaitos, 70–79.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-023-1>